

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Տարեկան 912 . . . Թր.
Վեցամսեայ 6 . . . «

ԱՐՏԱՍՈՒՄԱՆ

Երկու քի միկ ծրարով
Տարեկան . . . 14 Թ.

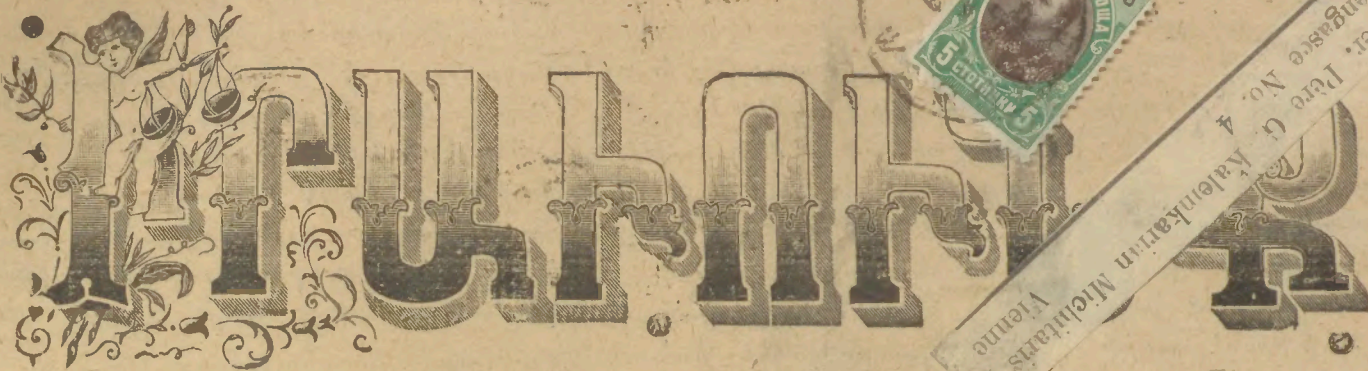
Վեցամսեայ . . . 7 «

ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2. 60 Տօրար
Վեցամսեայ 1. 50 «

Կ Ա Ն Ե Ի Ն

Ծանուցման տողը
20 սանթիմ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՁՅՐԸ ՔՇԱԲԻ ԵԻ ՇԱԲԱԹ

Հ Ա Ս Ց Ի

Rédaction du journal

„Ipravounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на вѣстникъ

Иравунк

ВАРНА

Գրութիւնք եւ չեւ
տրուիր

ԱՆՃԱՇԻԻ ԳՈՐԾԸ

«Իրաւունք» ի 28 թիւի նախա-
յօդուածովը Սասնայ և Մուշի նոր
գէտքերուն վրայ խօսելով . հոն
կարդ մը յեղափոխականներու
անհաշիւ գործունէութեան բա-
ցասական հետեւանքը կանխատե-
սելու համար մարգարէ ըլլալ
հարկ չէ ըսած էինք : ու մեր
այն քննադատութիւնը նոյն իսկ
հայ յեղափոխականներու շին-
ներու կարծիքին համապատաս-
խան լինելը ապացուցանելու
համար Հին Հնչակեաններու Հն-
ջԱի թերթին առաջնորդող յօ-
դուածին կարեւոր մասերը ար-
տւոպած էինք :

Այսօր որ գեղադրարք մեր
քննադատութիւնը արդարացնող
թիւը . 17 հայ գիւղերու այրո-
ւելու սեւ լուրը հասածէանժամակ
և աւելորդ չենք նկատեր մեր
յայտնած կարծիքը հաստատու
հետեւալ տալերն ալ արտատպել
հոս հայ յեղափոխական-
ցութեան մը (Վերակ . Հնչակ) յօ-
կանին առաջնորդողէն քա-
ղելով :

Աղէտքի չարաշուք ձայներ կը հաս-
նին դարձեալ Մայր-Երկրէն : Տաճիկ
Բանութիւնը անգամ մըն ալ կը խոր-
ուի անձնատուր ըլլալ Սերիւի նոր
նշարձանքի մը, եւ արդէն՝ գրգռելու
համար կարծես իր կարմիր արտօնակ-
ները՝ Հայութեան է՛ն հարազատ եղակ-
ներէն մէկը կը բանայ ահա՛ եւ անոր
աղբիւրին մէջ կը թլլէ իր պիղծ չըր-
թունքները, — ճիշդ հոն, ուր՝ տասը
տարիներ առաջ՝ պիտոյցաւ Հայ Արիւ-
նով :

Ծաւերուն, փորձանքներուն ու ա-
ղէտքներուն վրայ պէտք է անդրա-
դառնալ այ՛ք քան միայն որքան անհը-
րաժեշտ է՝ ինչպէս ըսինք՝ օգտուելու
համար անոնց պարունակած ու պար-
զած դասերէն ու թեւ պարտիւններէն :
Եւ մինչեւ հիմա պէտք եղածէն աւելի
տառապեցանք, պէտք է զգածէն աւելի
ցաւերու, փորձանքներու, աղէտքնե-
րու եւ արհաւիրքներու ենթարկուե-
ցանք ազգովին՝ որպէսզի այլեւս
պէտք ունենայինք հորանոր արիւնա-
զին փորձերու, նորանոր սպառնչ մար-
զանքներու, նորանոր աղէտքներու :
մեր ազգային ազատագրութեան Գոր-
ծը աւելի հիմնաւոր ու ապահով հողի
վրայ հաստատուելու եւ աւելի անվեր-

պիւր ուղղութեամբ յառաջ տանելու
համար : Ասիկայ տեսակ մը կամուտը
ինքնապանութիւն պիտի ըլլար, եթէ
ազգային հաւաքական կամուտութիւ-
նէ մը կամ տրամադրութիւնէ մը բղխէր :
Բայց բարձրագոյն ազգայն չէ՛,
եւ արդէն ազգայն չկրնար ըլլալ :
Տասնընից տարիներու յեղափոխա-
կան-քաղաքական փորձառութիւն մը
եւ յեղափոխական ամեն տեսակ ձեռ-
նարկներու նախընթացներ պարտա-
կող անցեալ մը լայնօրէն կը բաւեն
որպէսզի Հայ ժողովուրդը՝ առանց
ու եւ անպատեհութեան՝ խնայող
ըլլայ իր կեանքին, կամ գոնէ զգու-
շանայ կենսական անօրուտ ու անը-
պակ վատնումներէ : Հայ յեղափոխա-
կան կազմակերպութիւններուն կը
մնար ու կը մնայ՝ ազգային ճակատա-
գիրը վաթիւր իրենց գերագոյն գերին
արժանի՝ բարձրագոյն գիտակցութեան
մը եւ անսպառք խղճմանքէ մը
առաջնորդուի իրենց գործունէութեան
իւրաքանչիւր քայլին ու խօսանքին
մէջ :

Կուսակցական թափփրեմիս եւ
ուղղութիւններու քննադատութեան
սահմանաւ՝ չեն այս էջերը, եւ մենք
առանց խնամքի ունենալու, ներկայ
աղէտներուն մէջ անոնց ազդեցութիւ-
նըն ու հետեւանքները փնտռելու,
ճշգրտելու՝ կը բաւականանք միայն չեւ-
տելով որ Հայ Յեղափոխական Գործը
պէտք է արդէն՝ անցեալին մէջ՝ այդօ-
րինակ աղէտներէ քաղած ըլլար ամ-
բողջ փորձ-նական օրուսը դոր անոնք
կրնան ենթադրել, եւ պէ՛տք է այսօր
զտնուէր անոնց աւելորդ ու կործա-
նարար կրկնումը չպատճառելու գի-
րիչ եւ ուղղութեան մէջ : Եւ անսե-
րու այս եղանակը մերը չէ՛ միայն,
Յեղափոխական Գործին այս ըմբռնու-
մը Սրտասահմանի մէջ յղացուած, հը-
նարուած քարոզուած ու պահպան-
ուած կուսակցական անձուկ ու մաս-
նաւոր ըմբռնում մը չէ՛ բնաւ : Եւ
տեսէք թէ ինչ կըսեն Երկրի ամենա-
կարեւոր մէկ վայրէն դեռ նոր մեզի
հասած տեղեկագրի մը մէջ՝ որ հրա-
տարակութեան սահմանաւ չէ :

« . . . Հակառակ այս աննպատ զրու-
թեան » մինչեւ 1895 ի ջարդը տեղւոյս
հայ երիտասարդութեան կարեւոր մի-
մասը ուղղակի օժանդակութիւն ունե-
ցած էր յեղափոխական շարժումին՝ իսկ
յեղափոխութեան անուղղակի կերպով
սատարելու կամ համակրելու զաղա-
փարը տարածուած էր ժողովուրդին ա-
մեն խաւերուն մէջ, քիչ բազմաթիւ
թիւով : Սակայն, ինչպէս ուրիշ շատ
հայաբնակ տեղեր, այնպէս ալ հոս տե-
ղի ունեցանք քանի մը յեղափոխական
պիտի գործողութիւններ, որոնց հետե-
ւանքները հետզհետէ ջլտանցին յեղա-
փառութեան ուժերը . . . Ինք իրական

ու լուրջ օրատարատութիւններ մը չե-
ղած՝ կառավարութեան եւ իսլամ
տարբին ուշադրութիւնը հրաւիրեցին
. . . Վերջապէս այս հարցի ցոյցեր
որ յեղափոխութեան գոյութիւնը մաս-
նելէ զատ օգտակարութիւն մը չպիտի
ունենային՝ կառարուեցան, եւ յեղա-
փոխական աւելի շուրջ ձեռնարկներու
վերապահութիւն ունեցող քաղաքացի-
պաւեցան հեղափոխութեան սէրն
ու համակրանքը խամբեցնելով . . .
Եւ հոսիկ ապա ընդհանուր կոտորած-
ներու պահուն՝ երբ ժողովուրդին
ինկնապաշտպանութիւնը հնարաւոր
դարձեալ ոչ մի ձեռնարկ ու կարգա-
դրութիւն կար անգին ժողովուրդը
ջարդուեցաւ, կողոպտուեցաւ, առաջ
ու եւ ի ընդդիմութեան, եւ հայ ժողո-
վուրդը չի ձեռնարկ, ՅԵՂ. ԳՈՐԾԻՆ
ԳՈՐԾԻՆ ԻՆԵՆՆԻ ՈՐԵԻ ԵՕԳՏԱԿԱՐՈՒ-
ԹԻՒՆ յԱՆԱԽԱՏԱՐԵԱՆ ԱՅԵ ԽԱՐԱՅ ԽՈ-
ՐՈՒՄԻՆ . . . »

Եւ այս առիւթը գործնելու մարդիկ
են որոնք՝ առանց Սրտասահմանի
միտնութեան մէջ վայրկեան մը չնշած
ըլլալու՝ Հայ Յեղափոխական Գործը
Երկրին մէջ սկսած, զայն սարած, անոր
համար տառապած եւ անոր պայման-
ները, պարագային, ու կարելիու-
թիւնները՝ գործունէութեան շողին
վրայ՝ երկարօրէն սերտած են :

ՍԱՍՈՒՆ ԵՒ ՄՈՒԾ

ՊԱՂԻ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՆ. Է.

Կ. Պօլիս 4 մայիս

Բաղէչէն հասած մասնաւոր
տեղեկութեանց համեմատ Սա-
սուն գաւառին մէջ տեղի ունե-
ցած զինուորական գործողու-
թեանց միջոցին 17 Հայկական
գիւղեր այրուած են, առանց
խմբապետ Անդրանիկի խումբերը
գտնել յաջողելու :

Մուշի միւլթէտորիքին օդա-
կանը, Նշան էֆէնդին, ճամբայ
ելաւ, որպէսզի Անդրանիկը փնտռէ
և անոր հետ բանակցի իր անձնա-
տուր ըլլալու պայմաններուն վը-
րայ :

Այս տեղի թերթական շրջանակ-
ներուն մէջ կը խօսուի որ Սա-
սունի գաւառէն և շրջականներէն
շատ մը Հայ ու Քիւրտ ընտա-
նիքներ Մուշ փախած են, որ-
պէսզի հայ խումբերուն հալա-
ծանքներէն ազատին : Նոյն շր-

ջանակներու մէջ տա կարծիքը
կը յայտնուի, թէ օտար պետու-
թեանց հիւպատոսներու ներկա-
յութիւնը Մուշի մէջ՝ ապստամ-
բած Հայերուն համար քաջակե-
րական է :

ՌՈՒՍԻՈՑ

Զինուորական Անդրանիկի մասին

Ռուսներու Բօրթ-Արթուրի մէջ
և Եայուի վրայ կրած անյաջո-
ղութիւնը զարմացուց Պրանայի
և թերեւ եւրոպայի ժողովրդ-
եան մէկ մասը . կը կարծուէր
թէ հսկայ Ռուսը պիտի ջախջա-
խէր փոքրիկ ճարտը, ժողո-
վուրդը շատ չպիտի զարմանար
եթէ գիտցած ըլլար Ռուսիոյ
զինուորական պատմութիւնը, ո-
րովհետեւ այսօր ինչ որ տեղի
կուենայ անցեալին մէջ տեղի
ունեցածին նմանի :

1709 ին Բօրթավայի մէջ շուե-
տական բանակին ջնջումէն ի վեր՝
որ Ռուսիան մեծ Պետութեանց
կազմը անցուց, երկու դարու մէջ,
նա միայն անկազմակերպեալ
երկիրներ կամ փաքը աղբեր
յաղթած է : Իւր յաղթութեանց
ցանկը կը պարունակէ դանազան
և զոյնողոյն թշնամիներ, Լե-
հաստան, Շուէտը, Օսմ. կայսրու-
թիւնը, Խրիմի թաթարները,
Պարսկաստանը, Խիվայի խանու-
թիւնը, Չէրքէզները, կովկասի
լեռնականները, Թիւրքէզները,
Զինացիք և ոչ մէկ մեծ պետու-
թիւն :

Ռուսիան բնաւ առանձին չէ
պատերազմած կազմակերպեալ
պետութեան մը դէմ, երբէք
առանց նեցուկ ունենալու գաշ-
նակցութիւն մը, — Բրուսիոյ գէմ՝
Եօթնամեայ պատերազմին մէջ,
Պրանայի գէմ՝ 1799, 1805,
1806, 1813 ի քառամեայ պատե-
րազմներուն մէջ : Նա երբէք չէ
կուած Աւստրիոյ գէմ և ոչ ալ
Բրուսիոյ գէմ 1793 էն ի վեր :
Պրանայի՝ որ իրեն գրեթէ
միակ թշնամին եղած է, իր վրայ
փայլուն յաղթանակներ տարաւ
Զիւրիխի Սաթերլիցիի Պրիտանի,

Սմայէնսքի, Մասկուայի, Ինքեր-
մանի մէջ : Անոր նորոգման
վրայ տարած յաղթութիւններէ
և ոչ մին(կայքցիկ, Ուսմէրլո),
ուսական յաղթութիւն էր :
«Չորաւար Չմեռն» էր որ Ռու-
սիայ մէջ ֆրանսական բանակը
խորտակեց : Այս երկար պատ-
մութեան մէջ միայն երկու յաղ-
թութիւն կայ . — Ի Քիւնէրստորֆ
1759 ին, պաշտպանողական յաղ-
թանակ մը բրտական բանակին
դէմ, որ կիսով չափ տկար էր և
զոր փրէտէրիկ կը վարէր յու-
սահատութիւնէ մը առաջ, — Իտալի-
ոյ մէջ 1799 ին ֆրանսական
քայքայում բանակի մը դէմ :
Եւրոպական մեծ պետութիւն-
ներէ և ոչ մին, ոչ իսկ Աստուր-
իան, չէ ունեցած այս աստիճան
միջակ զինուորական անցեալ մը :
Նոյնիսկ իր տկար գրաւորնե-
րուն դէմ անոր մը պատե-
րազմները յաճախ անյաշու կու-
նով մը սկսած են ինչպէս 1828
ին և 1877 ին Թրքաց դէմ,
1793 ին և 1830 ին Լեհ ապս-
տամբներուն դէմ, կամ թէ
ձեռք բերուած արդիւնքին հետ
համեմատելով շատ երկար տեւած,
չափ մարդիկ թափած են ինչպէս
1736-39 ի, 1769-74 ի, 1787-92
ի, 1806-12 ի պատերազմները,
առանց հաշուելու 1711 ի մեծ
գոթալուիթիւնը Թուրքերու դէմ
և անյաշուութիւնները Կովկասի
և Թիւրքաստանի մէջ :
Փրէտէրիկ Բ. 1769 ի պատե-
րազմին կըսէր, « Կոյրերու դէմ
միականիներու պատերազմն է
այս» : Այս որակումը կը պատ-
շածի Ռուսիոյ բոլոր յաղթական
պատերազմներուն :
Աւերման ինչու համար, պատ-
մութեան հակառակ, Ռուսիան
զինուորական մեծ պետութեան
մը ազդեցութեամբ կը փայլի :
Ինչու համար Եւրոպան հաւա-
տաց Նիքիտա Ա. ի զօրութեան
մինչև այն օրը յորում իւր փառ-
քը խորտակեցաւ Խրիմի մէջ :
Ինչու համար նոյն համարու-
մը ունեցաւ Նիքիտա Բ. ի զօ-
րութեանը վրայ : Անոր համար
որ Ռուսական կայսրութիւնը
անհուն երկրի մը տէրը ըլլա-
լով, աշխարհ զարմացեցած է
իր մեծ աշխարհակարութիւննե-
րովը : Կը մտնան թէ նա միմի-
այն փոքր ժողովուրդներու կամ
քայքայուած պետութիւններու
հետ գործ ունեցած է, յաճախ
Աստուրիոյ կամ Բուսիոյ աջակ-
ցութեամբը, որոնք իրեն դաշ-
նակիցներն են Լեհաստանի բա-
ժանման մէջ :
Առաջին անգամ ըլլալով
1904 ին, Ռուսիան առանձին
կը ճակատի կազմակերպեալ պե-
տութեան մը դէմ, ասոր ալ ար-
դիւնքը կը տեսնուի : Ճարն-
ցիներու յարձակողական արագ
եղանակը Ռուս բանակը այն

չփոթութեան կ'ենթարկէ ինչ
որ պատմութիւնը իւր սովոր-
ական ցոյց կուտայ մեղ իւրա-
քանչիւր պատերազմի սկիզբին .
նոյնիսկ տկար կազմակերպութիւն
ունեցող հակառակորդներու դէմ
ինչպէս Էնչիւրը 1793 ին և 1830
ին կամ ինչպէս Թուրքերը 1828
ին և 1877 ին : Բայց այս ան-
գամ հետեւեալը աւելի ծանր է,
որովհետեւ ճարնացիք պատ-
րաստուած կերպան ապագայի-
տութեան նոր օրէնքներու հի-
տեւելու, որ կը տրամադրէ հա-
կառակորդին ժամանակ չը ձգել
ինքզինքը գտնելու :
Այսպիսի ակնհայտ տկարութիւն
մը իր տեական պարճաւոր ունե-
նայու է . դժուար չէ զայն տես-
նելը : Ռուսիան սքանչելի զին-
ւորներ ունի, որովհետեւ անոնք
կը կուրին օրէնքէն պարտա-
ւորուած և պատերազմի սարսափը
գիտեն, զոր մեղք մը կը նկատեն :
Բայց արդի պատերազմը միայն
զինուորներով չ'ըլլար . այն կը
պահանջէ արտեստական նիւ-
թեր, հրետանի, գրաստներ,
պիտոյք, պաշար, աւերելու տե-
սակէ, արագ փոխադրութիւն և
ճշգրիտ որոշում տեղի ուր որ
պէտք կայ : Պէտք չէ որ թնդա-
նութիւն, փափուշտներ, ական-
ներ կամ ուտեստներ պակսին
հարկ եղած տեղը, այնպէս որ
հայթայթիչ մը կամ պաշտօնեայ
մը անոնց փոխարէքը իր գրե-
պանը դնէ կամ բարձրագոյն
ուզայ մը մուռայ հրահան մը
տալու : Սակայն այս կերպ ձա-
խորդութիւններ պակաս չեն ըլ-
լար երկրի մը մէջ ուր պաշ-
տօնեաները առանց հակազդի,
առանց հրատարակութեան եր-
կիւղի կը գործեն : Արդի պատե-
րազմը նահապետական կառա-
վարութեան մը մը չ'ըլլար :
Փառնա ցաւ զգալու է որ
այսպիսի տկար դաշնակցի մը հետ
միացած է : Ապահովապէս ո՛չ :
Փրանցո-ուս զինակցութիւնը
ֆրանսացի ժողովուրդին մեծ ծա-
ռայութիւն մը մատուցեց զանի
ապահովեց Գերմանիոյ յարձա-
կումին երկիւղին դէմ, ցնորարան
երկիւղ : Նաեւ թերեւ այն դիւ-
րացեցած ըլլայ Անգլիոյ և Ի-
տալիոյ հետ համաձայնութիւնը,
որ զիւստագիտութեան բարոյա-
կան մթնոլորտը փոխեց :
Փրանսական խնայողութեան շի-
ւիտներով որ Ռուսիա փոխա-
դրուեցան, ան շատ սուղ առ-
նուած եղաւ : Բայց այդ միջոցա-
ները կորսուած չեն : Ռուսիա
չափ մը պարտութիւն ունեցաւ,
անանկութիւն մը չունեց և, թէ
Փրանսացի պահանջատէրերը
ստանան իրենց դրամի տոկոսնե-
րը, փրանսան դէշ գործառնու-
թիւն ըրած չլիար ըլլայ :
Բայց արտօնուած չէ արդեօք
իւր զինակիցին բարեկամական
խորհուրդ մը տալու : Աղէքսան-

տըր Գ. Չարը կըսէր Փրանսաց-
ուց, « Չորաւոր եղէք » : Ժամա-
նակը եկած չէ՞ Փրանսայի հա-
մար իր կարգին ըսելու . « Չորա-
ւոր եղէք » : Եթէ Ռուս կառավա-
րութիւնը կուզէ պատերազմի
համար զօրաւոր ըլլալ, եթէ նաեւ
կուզէ իր ստորագրութիւնը յար-
գել տալու համար հարկ եղած
գրամական վստահութիւնը ներ-
քննել, պէտք է որ ինք հասկը-
նայ թէ ինչ պայմանաւ այժմ պե-
տութիւն մը կրնայ զօրաւոր ըլլալ,
ճարնը զինուորական մեծ պե-
տութիւն մը չեղուն առանց իր
ներքին գրութիւնը փոխե-
լու : Ռուսական կայսրութիւնը
պէտք չունի իր կառավարու-
թիւնը տակնուվրայ ընելու, կըր-
նայ նոյնիսկ, լուս տրամադրու-
թիւնով օժտուած Չարով մը,
պահել իւր ինքնակալական միա-
պետութիւնը : Բայց արդի պա-
տերազմը կը պահանջէ միմիայն
մը նոր հաստատութեանց, որոնք
ապահովեն հայթայթիչներու
հետ կնկուած պայմաններուն
և անձեռն տրուած հրահաններու
գործադրութիւնը : Անոր պէտք է
իրական հսկողութիւն պաշտօն-
եաներու վրայ և այս հսկողու-
թիւնը կրնայ հաստատուիլ միայն
մամուլի միջոցով պատմութիւն տա-
լով :

(Էոթօրէն) Ծ . 11 .

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆԻ ՅԵՇԱՏԱԿԱԳԻՐԸ (Շար . նախորդ քրիւն)

11. — Ռուսիայի Հայ հպատակնե-
րուն հաւատարմութիւնը զէպի Չա-
րնիւն գտնելու յայտնի է և ապա-
ցոյցը պէտք չունի : Կովկասի Հայե-
րուն Ռուսիայի համար ունեցած անձ-
նութիւնը ռուս տիրապետու-
թեան թուականին դեռ շատ առաջ
սկսած է և Հայերն եղան որ այդ
տիրապետութեան օրէնքին անոր սկզբ-
նաւորութեան աստիճանը, Պարսկա-
ստանական պատերազմներուն մէջ,
Անկէյ ի վեր և ոչ մէկ նեղաւոր
արարք մը, եպիսկոպոս ընթացք մը չը
վերադրուեցաւ ռուսապատակ Հայե-
րուն : Ընդհակառակն, այս վերջին-
ները միշտ անմիջական ապացոյցներ
ստան իրենց հաւատարմութեան զէպի
Գառն, Եղանաւոր ծառայութիւններ
մատուցելու ուս կայսրութեան մե-
ծութեան և փառքին համար : Անոնց
ծոցն եղան հաշակաւոր զօրապետներ
և պաշտօնեաներ, որոնց երախտը
զէպի ուս հայրենիքը անգնահատելի
է : Անոնք (Հայերը) ինքնակամ և
օրինակելի անձնութիւններն են ցոյց
տուին, և ուս կառավարութեան
չանքներն և իրաւունքներուն պաշտ-
պարութեան համար առաջին գոհողու-
թիւններն յանձն առին : Դէկ խօսքով
իրենց ամէն կարողութեամբը նպաս-
տեցին Ռուսիայի համակրութիւններ
չանելու և անոր ազդեցութիւնն աւել-
ցնելու : Դեռ չանտուեցաւ որ ռու-
սահպատակ Հայ մը անբաստանուէր
և պատուէր մասնութեան ու գրու-

ժանութեան յանցանքով, կամ
տաղանջութեան պատճառաւ
Գառն, զէպի Պետութիւնը : Միայն
Հայերուն համար ընդհանուր և
զական ու գրեթէ բնական սկզբն-
աւոր է այս : Հայերը գիտեն իրեն-
րէն պահել հնազանդութեան և
հաւատարմութեան նոր իրակն պա-
կառութիւնը զէպի վեհապետին
որոնց տիրապետութեան տակ կը
նստին, զի այդ կուսուցանեն
Գիւրքը և իրենց Եկեղեցիին ողջ
վարդապետութիւնը :
Եկեղեցիական կամ անպաշտ-
պարականութեան ամբաստանութիւն
որոնցով կարգ մը լրագրողներ
բան գործ ըրած են սուսանդերը
զարկել, ճիւղ տկարիկ թիւններ
միայն : Ընդհակառակն, միջոցաւ
ընդունելով թէ սուսանդերը
նկատելի Ռուսներու շահերուն նպաս-
տելի մը և ուս տէրութեան շահերուն
դէմ : Ոչ թէ կուզենայ այս ան-
գնահատուած մը պաշտպանել,
յոյն հայերուն մասին տար-
ծուած կտրելքը ցոյց տալու համար
Բոլոր այս իրողութիւնները, ոչ
այն պէտք չէր Հայերուն վրայ
Իրենց առաւ կառավարութեան իր
ստիւթները, այլ մասնաւոր պե-
տէր զանոնք արժանացունին ան
բարեկցական ու շաղկապութեան ու
նաւոր շնորհներուն :
12. — Ռուսահայերու զգացումներ
ու համագործակցութեան վերաբեր
առաւ ըլլալով, զիւրն է երեւակայել
խորին վիշտը, որով համակուց
անոնք ասէքն ալ : Ե. Ս. Կաթող-
իկոսը, պատկառելի ծերունի աւ-
քան ուսմանասաց, ամենէն առ-
նա ինքն խոր կերպով խոցուեցաւ
սրտին մէջ :
Նա, որ հուսկ վերջին աւանդապա-
կէ հայկական եկեղեցիին տաղանջ
ներուն, պահուած ու պահպանու-
ած 19 դարեւոր ընթացքին մէջ, կրնա
յոժարակամ ձեռք քաշել անոնց
կամ ձեռքէ հանել յանձնելով զանոն
բոլորովն օտարական ձեռքերու : Նոյն
իսկ եկեղեցին, որ զանոնք անվեր-
պահած էր չլիթ ժամանակներու,
հաւածա քնքուր մէջ, կուրս ին-
թելեւորներն ընդունելով այն բաց-
բաց կապումը, որոնք կուզէին զին-
նիւթերէ պատրուակով մը : Եւ միայն
մինի միջոցները ժողովի գումարներ
թիւնակները, վիճակաւորները և
վանահայրները, ամենը մեկանց յայ-
տարարեցին որ իրենց խելով չը
րեն զինել վճիռ մը գործադրութեան
որ հակառակ էր իրենց կոչումին, ի-
րենց աստիճանին, իսկ Կաթողիկոս
հաստատելով կղերիկն ալ միաձայն
ընտրեալ, հրամայեց ամեն մէկ վե-
ճակներու եկեղեցական իշխանութիւն-
ներուն ու անոնց ստորակարգակա-
ներուն չգործադրել հայ եկեղեցի
չանքներն հակառակ յայտարարու-
ած գործողութեան մը : Կղերը և հոգ-
բարձութիւնները չ'զգոյր և անգործ-
նի գերով մը բաւականացան : Ամենք
ալ, առանց բացառութեան, յայտա-
բարեցին որ չէին կրնար իրենց գոր-
ծակցութիւնը նստելի կառավարու-
թեան : Ահա այս կրաւորական վար-
մունքն է, որուն կովկասեան իշխա-
նութիւններն ուղեցին գործն ընդլի-
մութեան մը գոյնը տալ :

Հայ հաւատացեալները երբ լսեցին
թէ օտարներ եկած էին իրենց եկեղե-
ցական ինչքերը պաշտելու, յուզուե-
ցան և վազեցին զանոնք պաշտպա-
նելու : Այս պարագային մէջ անոնք
կատարեալապէս կրաւորական դեր մը
կատարեցին : Իրաւ է որ եկեղեցիներն

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գ Ե Ր Մ Ա Ն Ի Ա

Անոնք որ քաղաքականութիւնով
կը հետաքրքրուին՝ դիտեն թէ Գեր-
մանիան ինչ կարելի ուր դիւր մը կը
խաղայ գերանագիտական աստիճանին
վրայ եւ անշուշտ չհակառակ պիտի
պահեն գերմանական խորհրդարանին
մէջ քննարկարարական աստիճանին
հակադէմ Պէյպըլը՝ Մայիս 9 ին
արտասանած ճառը որուն մէջ մասը
համառոտակի կը ներկայացնէ Վերա-
տունք » ի ընթերցողներուն :

Պէյպըլը նախ կը շնորհակա-
տանք անցնէ իր զինուորական մէջ է, եւ
նոյն ժամանակ Վերմանիայի հանդէպ
իւր աշխարհային դիրքը անշուշտ արա-
նային չկրնար նկատուիլ : Կայսրը ին-
քը իւր Միջկարգի պայմանները վե-
րադասարկելու աստիճանով կը անդամ
« Կարելի » պատերազմի մը վախը ար-
տայայտած է : Մէկը՝ Պատերազմի մեծ
զորքին մայրաքաղաքին մէջ (Բարլը-
սթը) իւր քաղաքացիները զինքը
ճառով մը ողջունելով իւր պատաս-
խանքին մէջ Վերմանիայի վե-
րադասարկելու եւ Մէյնի ճակատա-
մարտերուն ակնարկելով ըստ թէ
ինք կը յուսայ որ Գերմանիան ներ-
քին կուտակեցական ատելութիւնն
ընդ յաղթելով պիտի յաղթէ՝ կազմ
եւ պատրաստ վեճակի մէջ ըլլալու
համար՝ եթէ խաղաղութիւնը խան-
գարուի : Դանի մը որ վերջ՝ Մայիսի
մէջ Հոնոսի վրայ շինուած նոր կա-
մուրջին բացման առթիւ՝ Կայսրը իւր
ճառին մէջ ըստ որ կամուրջը այն-
պիսի գործ մը պիտի ըլլայ՝ որ իւր
արժանիքը կատարելագոյն ցոյց պիտի
տայ՝ « երբ լուրջ փոխադրութիւնն
ընդ համար գործածուի գոյ » Գերմա-
նիայի մէջ եւ թէ արտասահման այս
խօսքերը մեծ ուշադրութիւն պիտի առ-
նեն : Մամուլը Գերմանիայի մեկուսա-
ցումին մօտաւորաւ ըլլալը կը հետեւ
անոնցմէ, ինչ որ նախագահ Լուպի-
տի խաղաղութիւնը մէջ տեսած՝ ողբերգի ըն-
դունելութիւնը կը հաստատէ : Անշուշտ

Երբեք չի զոհակցութիւն դեռ կայ
եւ իր պարտքը պիտի կատարէ ի հար-
կին : Բայց Լուպիտի այցելութեան
առթիւ ցոյց տրուած խանդավա-
ռութիւնը երեւան կը հանէ թէ ի-
տալիոյ ժողովուրդին մեծագոյն մա-
սը շատ աւելի միանշանայ կը համակ-
րէ՝ քան թէ Գերմանիոյ : Օրէ որ սա
սպարտութիւնը կը զորանայ թէ մեծ
ազդեցութիւն պիտի Գերմանիա ունեցած
հակակրօնութիւնը աճելու վրայ է :
Օրինակ՝ Կայսրը՝ Մեծի միջադէպի
արձանը դրամէ Երազիայի նախագ-
ման իրեն ընծայ՝ եւ այն հիմա
Ամերիկայի քաղաքներէն մէկուն մէջ
չբացուած՝ անկիւն մը պատկեր է :
Կէօթէի արձանէն շատ աւելի վերջ
չնոստած վերջի մը Հիւսիս արձանը
կանգնուեցաւ : Անշուշտ այս հակա-
կրօնութեան առաջին պատճառը կը նը-
կատուի Գերմանիոյ անտեսարարա-
կան, ճարտարարտեսական գաղա-
ցումը այս վերջին ժամ նախկինու
մէջ, բայց մեծ մասամբ այդ հակակ-
րօնութեան վրայ ազդող բաժնի մը
որ « Գերմանիան » ամեն ինչ աւելի
միջոց մը տուած է եւ կուտայ գեղ
վուն եւ ցամաքին վրայ անդհա-
զինուելու : Մեծ պատերազմական
պատրաստութեանց դարաշրջանը կսկը-
սի 60 ական թուականին Բրուսիլ
մէջ բանակի կազմակերպութիւնովը :
Այդ ժամանակէն աստիճանով Գերմանիան
ստորագրեց զայս վրայ՝ միջազգու-
թեան մէջ առաջին եղած է միջոց եւ
1898 էն աստիճանով պատրաս-
տութեանց դաշտին մէջ ալ մեծ ծախ-
քեր ըրաւ : Սա ճշմարիտ է թէ քաղա-
քակրթական ազդեցութեան հետադարձ
չըջանակները այն անվերջ մրցումէն,
այս միջոց աճող պատրաստութիւն-
ներէն հետզհետէ կը յաւիճանան, կը
տառադանան : Որովհետեւ ծախքերը
անտանելի կը դառնան : Միւս կողմէն
Գերմանիան՝ հոգեկան դարձացումով
տեսակետով՝ Եւրոպայի միւս երկրներէ-
րուն բնաւ իրեն օրինակ չկրնար
ձառնել՝ այլ միայն անոր ընդհակառա-
կը : Մարդ կրնայ ըսել թէ արդի
տեսակետ տարբեր անցած են ա-
ռայց կայսրութեան կամ անոր նա-
հանգիստէն մէկին մէջ քաղաքական

ամենափոքր յառաջդիմութիւնը ար-
տադրելու : Բայց յետագիտական օրէնք-
ներու կողմէն՝ Գերմանիան եւրո-
պայի մէջ ամենաբարձր տեղը կը բո-
նէ : Ասկէց ալ կրնանք բացատրել
հակակրօնութիւնը Իտալիոյ, Ֆրանսայի,
Անգլիոյ, Պիւրիքայի պէս երկրներու
որոնք Գերմանացիներէն շատ աւելի
մեծ զոհողութիւններ են ըրած ազա-
տութեան համար :

Ինչ որ Կայսերադարձութիւնը Կայսրին
մէջ ըսած խօսքերուն մասնաւոր նը-
շանակութիւնը մը կուտայ՝ սա պարա-
պան է, թէ Կայսերի Իտալիայէն մեկնե-
լէ քիչ առաջ՝ Սիւրիկան քաղաքէ մը
(Սիւրիկա) Բեզերսպուրի « Փեթրո-
թաւովիկ » պայթուցիկ առթիւ՝ հե-
ռադիւր մը գնացած է : Երուն պարու-
նակութիւնն էր՝ կ'ըսուի՝ « Ռուսիոյ
սուգը » Գերմանիոյ սուգն է » եւ կը
հերքուի, կ'ըսէ Պէյպըլը, թէ Կայսերա-
կան հեռագրին մէջ արտայայտած զգա-
ցումը Գերմանիոյ ժողովրդին մեծա-
մասնութեանը զգացումն էր կամ հա-
մաստախանէ : Ընդհակառակը, Մայիս
գոյն Սիւրիկայի մէջ գոռացող այս
պատերազմին մէջ ժողովուրդը աւելի
ծաւոնի կը համակրէ քան թէ
Ռուսիոյ :

Ասոր վրայ Պէյպըլը բացատրէ կը
յայտնէ որ Ռուսիա պարտութիւն կը
որպէսզի Արեւմտեան քաղաքակա-
նութեան մէջ իւր յոռի ազդեցութիւնը
գէթ ժամանակ մը կտորի եւ ներքին
բարենորոգումներու վրայ դարձնէ
իւր ուշադրութիւնը :

Յետեանք որ, կը յարէ Պէյպըլը,
երբ այս մեծ ողբերգութիւնը Արե-
ւելքին մէջ վերջանայ՝ չէզոքութեան
օրէնքը պիտի յարգենք : Եթէ պատե-
րազմը Ռուսիոյ ի նպաստ չըլերջանայ՝
անոնք արեւմտեան Եւրոպա պատճառ
պիտի ունենայ ուրախանալու : Որչափ
Ռուսիա դրամական եւ զինուորական
տեսակետով աւարտայ՝ հաւանօրէն
այնչափ նուազ պիտի լատենուի եւրո-
պայի գործերուն եւ նոր պատերազ-
մական պայքարատեսութիւններու հար-
կէն ազատ թողու : Գմեղ : Ֆրանսա
երբեք առանձին Գերմանիոյ հետ
պատերազմ չպիտի բանայ : Իւր յոյսը՝

ՈՒՐՈՒԱՆԿԱՆ

ԱՌ Ս. Գ.

Չորսուած իւր չիլ ու նենգ աշխարհ պահ մը
մէկը կը գարդոց ու հասկցաւ թէ երկրաւոր
« Մեծագոյն Մուրացիան մ'էր » . . . բայց ո՛չ
այն կեղծ ու չափաւոր տիպիէս մին, որ երկու
սող գրեւածքի մը մէջ կը փնտենէ թէ՛ շահը եւ
թէ՛ փառքը :

— Հասկցայ, պարոն . . . միմայ Չորսուած, որուն
չըրկեց վրայ չոր ու հեղեղական ծիծաղ մընալ
թիւնաց. հասկցայ ըսելիքներդ . . . սակայն կը
ցաւի որ տառնիկ տառաւորութեան մը համար տու-
նըս մանկու համարձակած էր . . . Ո՛վ ըստ
որ եւ սալադատներու արայէն ոսկիներ հաւաքած
եմ : Դուն փոխանակ տառնիկ ջնջին ու անօգուտ
քանկուով ժամաւաճառ ըլլալու, ինչո՞ւ խելքդ
զլուխդ ժողոված ապագայիդ վրայ չ'ես մտածը :
Թող ի՞նչ կտոր փորդ չի կշտացունէր : Նայէ որ
յարմար պաշտօն մը գտնես ու ասոր անոր
չը գարնետ :

— Բայց, Տէր իմ, առարկեց երկաւորաբար, իմ չա-
հուս համար չ'է որ դուռը գարնետ համարձա-
կած եմ :

— Շիտակ է . . . սակայն միեւնոյն բանն է . . .
չէ՞ որ անհանգիստ կ'ընես առ ու ան, չէ՞ որ բան

զորք ըրած եւ խենդ ու խելաւոր գրութիւններու
տալ ինքզինքդ . . .

— Ամենեւին . . .

— Ինչպէ՞ս « ամենեւին » . . . ան' քու նմաններդ
կացութիւնը : Որն է որ չ'ես չորսեք զիրք մը գը-
րաւելու աչիւ տած է : Ամենքդ ալ յիմարական
« Ութիւն » մը պոչը բռնած կը բզկաճ գրար :
Ձեր գրելը չ'է՞ որ ամբողջ ժողովուրդ մ'արեան
գետերու մէջ թողուց : Դե՛ս աստիճանով փնտաւար
գրութիւնները չարուանկելու համարձակութիւնը
կ'ունենա՞ք : Ինչ է . . . արեւոք դուն ալ յայտարա-
րած ես թէ « Հայը կտուելու վճած է, թուր-
քիոյ եւ Ռուսիոյ դէմ » . . . պիտի կործանուին
Սուլթանիդը ու Ջարիդը » :

— Ո՛վ, իմ հեղինակութիւնս աստիճանով յայտարարու-
թիւններ չ'ունի : Անոր մէջ պատկերուած են հայ
ժողովուրդի օրցունքն ու տառապանքը :
Անաւարկ . . . առէ՞ք զայն ու անձամբ լինեցէ՛ք
եւ սուտ չ'եմ ըսեր :

— Ինչ . . . ա՞տ է միացիւրէ ինծի կարգաւոր Տա՛ր,
չ'եմ ուզեր : Հաւատա որ հայերէն կարգաւոր անգամ
զգուշիկ գարձած է :

Այս լիբը կշտամբանքն սարեւած՝ Երեւա-
նաւոր դուրսը ծոցն ու մեկնեցաւ :
Երեւը բարձրացած էր երկնակամարին վրայ :
Արագ արագ քայլերով հեռացաւ այն հոծ ու
բազմամարդ թաղէն, որ քաղքին ամենէն անուա-
նի արուարձանին մէջ կը գտնուէր :

Երբ հոտաւ բացատարին մը բլուրին մօտ, ար-
դէն յոգնած, խոնջած ու պարտաւած էր :

Հոն, այդ միայնութիւնը բլուրին կուշտը,
քաղքին ժողովն հեռու, ու անհանգիստ իւր
վերաբերուն հետ, նստեցաւ ու երկար ատեն խո-
րունկ մտածումի տու. մէջ թաղուեցաւ :

— Վատ . . . բացակայ չեց երկրաւորաբար : կը
ծաղրուի զի, չէ՞ . . . բայց առնիւրդ ըլլա՞ր . . .
Ի՜նչ կ'է դուն ուղիներուդ վրայ յոռիտաւորով
է որ կ'անարգես զիրք . . . Դողա՞ր . . . պարա-
գաներ կան ուր ոսկիներդ կը խոնարհին գրչի
մէկ բառին հօդէն : Անխիղճ մարդ, յիշէ որ
երկաւորութիւնս ապագայիդ՝ երկու բարութիւն
մէկէն գործած պիտի ըլլայի : Նախ՝ մտաւորա-
կան լոյս մը թափանցած կը տեսնէր չուրջ
եղողներու մօտայն հողմին մէջ. յետոյ՝ նիւթա-
կան օգնութիւն մը կ'ընծանէ իր « Հայտատար »
Որբերուն : Հիմակ ինչ անուն տամ քեզի :

Անխիղճ . . . թէ Բարոյական Ոճրագործ . . .

ՈՒՐՈՒԱՆԿԱՆ

Յ. Դ. — Իրական տիպ մը՝ իւր բովանդակ մերկու-
թեանը մէջ :

եթէ յոյս մը ունի՝ Ռուսիոյ վրայ է եւ եթէ Ռուսիա Արեւելեան Ասիոյ մէջ յաղթութիւն տաւնեակ տարնենք ու չը պիտի կրնայ զինուորական կարեւոր դեր մը խաղալ Եւրոպայի մէջ ։

Երանի թէ Պէյպըլ մէկ քանի խօսք ալ Գերմանիոյ կառավարութեան ամբողջ մտաւոր արեւելքի խնդիրներուն մէջ բանաձգիք մասին ըսած ըլլար ։

ՕՐԻՍԻ

ՎԱՌՆԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Աղք. ընկ. Ընդ. Ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ կիրակի 9 մայիս կէս օրէ վերջ ժամը 2 ին ։

Ի գիտութիւն պատուարժան անդամաց կողմէն յայտնել թէ հակառակ մեր կրկնակի յայտարարութեանց անցեալ կիրակէ անդամաց խիստ փոքրամասնութեան մը ներկայ գտնուելուն ժողովը բանալ կորելի չեղաւ ։

Մայիս 9 ին ներկայ գտնուող անդամաց թիւը ինչ որ ալ ըլլայ մեծամասնութիւն համարելով ժողովը պիտի ըսուի ըստ կանոնագրի 12 յօդուածին ։

Դեմքն Աղք. ընկ. ընդ. Ժողովոյ Ատենագիր Ատենագետ Յ. Գուրպէթեան Ծ. Գարագաջ 904 մայիս 4 Վառնա

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Սասուն գաղաւթնտա ասքերէր Անդրանիկին չէթէլէրինի պուրմագըրըն 17 բարէ էրմէնի քէյլէրի եագմըլ օլտըղլարը Պիթլտէն պիլաիլիլիյօր ։ Շու հալտէ թիւըքլէր՝ առէթի գատիմէլէրի իւզրէ ասը չէթէլէրինի իւզէրինէ կիթմէյուպ պիսուզ վէ պիլայէ քէյլէրի եագմըլ՝

— Բուս կազէթալարըն պէյանը իւզրէ, կէօնա պիլ թագըմ ճաբօնը մէմուրլար խաֆիէն Մաքէթոնիայ կէլէրէք, էհալիէ բարա թէյլիլի իլէ ըսեանս թէյլիլի իտէրլէր իմիշ ։ Ճաբօնըլլար պու թէտպիլիլ Բուսիայը Մաքէթոնիա իլէ իշլալ իթմէք վէ անըն գուզլէթինի պու եօլտա իքիլէ թագսիմ էյլէմէք էֆքեարընա խըտմէթ իտէրլէր իմիշ ։

— Աւստրօ-Հունգարիանըն խաբիճիէ նազըրը գօնթ կօլախօլաքի Հունգարիա մէպուսան մէճիլիսին խարիճիլէ պիլաթէսինի գապուլ էյլէմէսի միւնսարիպէթլէ, իրատը նութգ իտէրէք՝ թիւրքիա իշլան շու եօլտա պէյանը էֆքեար իթմիշ տիւր ։

Պուստոն էվլէլ թիւրքիա իշլէրինտէն տօլայը պէյան իթմիշ օլտըղըմ էֆքեար աղըր կէօրիւնմիշ ։ Թիւրքիայա խիթապ տօլմանէ սէպլէր իտի օնլարպիլիքա տէմիշտիւքի, էկէր Մուրցըլ

թէքտէ գարարիլի օլան իսլա հալթ բրօկրամը՝ թիւրքիա կէրէք քէնտի մէնֆաաթը վէ կէրէք սուլըն մուհաթալար իշլան իմրա իթմէք իսէ՝ քէնտի քէնտիսինի պիլ պէյլիք պէլայա իլգա իթմէք թէլիլիքսինէ տիւնար իտէճէք ։ Արապի գապլ իթմէք վէ եախօտ աիկէրին տալիլի իշլէրի իլէ մէշլուլ օլմագ բօլիթիլ գաուընը թաագիտ իթմիլօրըլ ։ 1897 տէն պէրու Բուսիա իլէ իթթիֆադէն թէքթիպ իթմիշ օլտըղըմըլ էսաա իւզրէ հարէքթթ իրիլօրըլ ։

« Պիլիմ ճարգ բօլիթիլգամըլըն էսաա Պալգան հիւքիւմէթլէրին տալիլի իշլէրինէ գարըլ՝ մագսըղըն անլէր իլէ մուհապանէ տալրանմագ վէ սէպաթլէ վէ սուլընքլէր սուրէթտէ ճարգ մէսէլէսինի հալլ իթմէք տիւր Պիլ պու բօլիթիլգայա տէվամ իտէճէկիլ, զիւրա պու թաղլէ Պալգան նիմէկիլիլիլիլիլ իշլէրի եօլա կիլէճէկիլիլիլ գանի օլմըլըլ էկէր թիւրքիա վէրտիլիլիլ նա սիհաթլարա էհէմիլիլիլ վէրմէլ իսէ, օ՝ հալտէ իլէրուտէ էէ ալընմաալ լաղըմ օլսնագ թէտա պիլլէր իշլան տօլթլարըմըլա իթթիլարէ իրէճէկիլ »

Նիհայէթ գօնթ կօլախօլըսքի Սէլանիքտէ մուգիմ էճնէպի « միւլիլիլիլ մէմուրլարըն » տէսթէրէս օլտըղլարը մուհաթիլիլիլ զիլիլ իտէրէք՝ նութգընըն պու գըմընա խիթամ վէրտի ։

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Թէքար իքի Ֆիլիպ ճաբօն ասքերի Ռիյէլտա գարայա չըգմըլ պուլլարըն պէյլիլ գըմըլ իւսօ—Եանկա կիտէյօր ։

— Բուսլար նալլանիլտան չըգմըլար վէ տիւշմանա գարմաալըն իշլան իմանտա պուլըն օլալէլիլ նամ հարպ վարօլընը պաթըրմըլար ։

— Բուսլար միւսթմէլ սուրէթթէ իւսօ Եանկը գալիլիլիլիլ մէրտէ օլուպ օլտաա ճաբօնըլլարա մուգալէմէթ իտէճէքլէր տիւր ։

— Խուսիսագ չէթէլէրի քէյլէր իւզէրինէ հիւնմէլէ ոօլադտա ըմըլար չին ասքերլէրի նլէրի թագիլիլ իտուպ տաղըլթմագտա տըրլար ։

— Բօրէտաա բուս գաղաղլար ճաբօնըլլարըն եօլընը քէմէք տէ օլտըղլարընտան իւսօ Եանկա կիտէն ասքերլէրին եօլարտա զիլիլ օլընան գըմընա կէրի տէօնմէք իշլան էմիլ վէրիլտիլիլ Լօնտրաաա պիլաիլիլիլիլ ։

— Բօրթ Արթուրըն ճաբօնըլլարտան ալընմաալ թաալիլ օլընմաալ, ֆագալթ մուհաթէսէ պուլընաղըլ մուհաթագ տըրիլիլիլ նալիլիլիլիլիլիլիլիլ չըմըլ իւլրէ, գարաաան վէ տէ

նիլտէն սօն տէֆա վուզու պուլան գալիլալարտան տօլայը էլան թաֆիլիլթ ալընմաալ ։ Բուսլար Բ. Արթուրտան եօլարտաքի 4 սթաիլիլար թէրք իտուպ գալմըլար ։

— Լօնտոն 4 Մայիս— Բէմի պիլ բաբթա նալարէն, Չին տէլլէթի ճաբօնըլլարա եարտըմ վաա իթմիշ, Չինտէ խրիթիլանլարա գարըլ ումու պիլ հարէքթթ հաղըրլանըլ ։ ճաբօնըլլար Բուսլարը Չին թօրաղընա սօգմայա շալըլըլօրլարքի Չին ժէնէրալը Մա պու սէպէպլէ իթմիլիլ ժէնէրալ Մա Բուսիայա գարըլ ճաբօն վէ Չին պէյնիլտէ պիլ իթթիֆաթ թէլիլիլիլիլիլիլիլ չըքէլ տիւր ։

— Բուսլարըն Չին արաղիսինտէն պիլ գալ նօթթա գապլ իթմէլէրինտէն տօլայը Չին խարիճիլէ նալըրը բրթթիլ իթմիշ վէ Բուսլար Լիւսօ ըրմաղըն ճէնուպի ճիհէթիլիլիլիլիլիլ չէքիլմէլէ էէպուլ օլմուլար ։

— Բէթէ, սպուրկ 4 Մայիս— Պէյլիլ պիլ միւստտէմէ վուզու պուլաճաղընա տալլ չըգմըլ օլան շալէթ իլիլաֆընա օլարագ ժէնրալ Քուրթաթիլ խարպ նէ չէքիլիլիլ ։ Պու թէտպիլ ճաբօնըլլարը սահիլտէն եըրաղլալ տըրմագ գուրնաղըլընա համըլ օլընըլօր ։

Տ Ա Խ Ի Լ Ի Է

Բարիկ Սամանը էլիլիլ Միւնիլ բաշա սալը կիւնիւ Սօֆիայա էէթիլիլիլ ։ Սթաիլիլիլիլ իլիլիլիլ իսսուսի սէր քեաթիլիլ իլիլիլ ճապրօլիլ վէ խարիճիլ նէլտրէթիլիլիլ սէր քեաթիլիլ Մ. Վէրնապա, պէլէտիլ իլիլիլ Մ. Նիքօլլիլ բօլիլ նալարնիլ Մ. Խրիւտօ Պաամաճիլ վէ թիւրք Գօմիլիլիլիլ սէր քեաթիլիլ բաշայը գարըլլաալար վէ սէրայ ֆայլթօնլար իլէ օթլ Պուլլարիայա իլաամէթ իթմիլիլ Միւնիլ բաշա տէրնալ խարիճիլ նէլարէթիլիլ կիտուպ, վիլքէլա իլիլիլիլիլ վիլիլիլ վէրալ ալալ Մ. Բէթրօլլիլ խանէսինտէ բաշայա զիլաթիլ քէլիլ օլընըլ ։

Միւնիլ բաշա Ֆէլալ Ռէնն Ֆէլտինանը Սօֆիաա պուլաճաաղը կիլիլ, քէնտի մէսլէքիլիլ տայիլ հիլ պիլ սէպ սէպլէմէքիլիլ շարշալպա կիւնիւ Մուրանա հարէքթթ իթմիշ տիւր Բէվայէթէ կէօրէ Միւնիլ բաշա էվրթաաա Բրէնիլ պուլուպ Սուլթանըն մէքթուպըն թագտիլ իտէճէք իմիշ ։

— Մէմէքթէթլիլիլիլ կիթմէք իշլան եօլա չըգմըլ օլան Մաքէթանիլալ մուհաթիլիլ թիւրքիանըն Պէլիլ գաղաւթնա կիտէրէք նէ խանէ, նէ էքմէք վէ նէտէ մէսքեան պուլալաաղտան

մաաաա թիւրքլէրին սիթէմ վէ խաիմանէ տալրանըլլարընա թէհէմիլ իտէմէյուպ թէքար Պուլլարիայա ալտէթ իթմիլիլիլիլ Քէօտէնիլտէն պիլիլիլիլիլիլ ։

— Թէքար Ռիլօ մանաաալըրընտան ալընան պիլ մէքթուպա պիլանէն պուլլար հիւքիլմէթիլիլիլիլ իւլրէ, Մաքէթանիլալ կիթմէք իշլան մուհաթիլիլ սինօր իւզէրինտէ թօրլանմըլար ։ Օրաաա պիլ թիւրք գօլիլիլիլ անլէրի գապուլ իտէրէք, էկէլիլ քիլիլ գապլթիլիլիլ թէսլիլիլ պիլ ալ նաֆագա վիլուպ քէնտի քէյլէրինէ կէօնտէրիլօր ըմըլ ։

Թ Ի Ի Ճ Ա Ր Ի Յ Է

ՎԱՌՆԱ, մայիս 5	ՋԱԽԻՐԷ
ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վալօն	54-59 լիպ. 9-50/11-1
Արապա	52-60 լիպ. 8-50/11,00
ԱՐԲԱ	
Վալօն 100 քիլօ	7.80/ 8.—
Արապա 42-45 լիպ.	4 40 4-60
ԵՈՒԼԱՅ արապա 33/36 լիպ.	4,20/4,80
Վալօն 100 քիլօ	10.—/10-20
ՅԱՍՈՒԼԱՅ	100 քիլօ 13/50-14
Արապա 100 քիլօ	12-13
ՏԱՐԸ արապա 5/2)	— 6,
ԳՕԼՕՁ արապա	8-80/10-50
ՄԻՍԻՐ Վալօն	6.70-6.99
ՋԱՎՏԱՐ արապա	6.—6.40
« Վալօն	6.—6.20
Կիւնտէ 30-40 Վալօն վէ	30-40
արապա կէլմէքտէ վալօն մուսթէլիլիլ նարթէն 20 ֆր. արապա մուսթէլիլիլ նարթէն 20 80.	

ՍՍԱՐՍԱՅԻՅԷ

Նաղըլէն 20, 65 ֆրանք Օմ. Էրաաը 22, 85 ալթուն ֆրանք

ՊԱՎԱԼԻՅԷ

Վարնա իրադաւրնա պաղալիլ մալլէրին պու կիւնիլ ֆիլաթը, ալթու ֆրանք իլէ ։	
ԳԱՂՎԷ	1,80/2,—
Շէֆէլ նէմէլ	61
Շէֆէլ [քէմէլ] սանարպ	31,80
Բիլիլիլ Ֆիլիլիլ չուլալը	39,—
» ճաբօն »	38,
» ինկիլիլ »	26.—
» Բիլիլ »	54 ֆր
ԿԱՁ սանաղը	10,20
ՋԷՅԻԼ Նաղըլ քիլօ	80—90
ԲԻԼԻՍԻԼ 100 աալա 4,20—60	
ԳՈՒՐՈՒ Իւլիլիլ	26

ԼԼՈՒՆԻՏԱ Ք. ԲԷԹՐՈՆՊԷՅ

Ն Պ Ա Ր Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ

Ա. ուշաքի ուսիլիլիլիլիլիլիլիլիլ

Այս նորահաստա միլիոնոցի մէջ կը գտնուին ամեն տեսակ նպարհէն ի մասնաւոր ընտիր ձիթալիլ, աճաա եւ այլն, որոնք հրապարակի գնիլէն լ) ին 10, 15 աւելի աճաա կը ծաւալան ։ Ապրանքի մաքրութիւնը եւ գնիլու աճանութիւնը հաստատուու համար կը բաւէ անդամ մը փորձիլ ։

5-1
Одговорились А. Курбетянъ
печатица "Взаимостъ" — Варна.

